

Kestävä ja luonnonläheinen Espoo -kehitysohjelman ohjausryhmän kokous

Aika 2.12.2025 klo 16.00–18.00

Paikka Tekniikantie 15, 02070 Espoo

Osallistujat

Ohjausryhmän jäsenet:

Puheenjohtaja: Tiina Elo (Vihr.)

Varapuheenjohtaja: Mia Nores (Kok.)

Omistaja: Olli Isotalo, Kaupunkiympäristön toimialajohtaja

Ohjelmapäällikkö: Anna Hakala, ympäristöasiantuntija, kokouksen sihteeri

Aino Laine (SDP)

Martin Heinrichs (RKP)

Liisa Tuomi (Vas.)

Lahja Pietilä (nuorisovaltuusto)

Tarja Söderman, ympäristöjohtaja

Helena Kyrki, kestävän kehityksen johtaja

Susanna Tommila, kulttuurijohtaja

Varajäsen Saara Salmi-Rautiainen, varhaiskasvatuksen asiantuntija

1 Kokouksen avaus ja esityslistan hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 15.56. Hyväksyttiin kokouksen esityslista. Valittiin pöytäkirjantarkastajiksi Saara Salmi-Rautiainen ja Tarja Söderman.

2 Ohjelman painopisteet ja hyötytavoitteet

Ohjelmapäällikkö Anna Hakala esitteli edellisen kokouksen työpajassa ja muissa keskusteluissa esille nousseet toimenpide-ehdotukset ja kehittämistarpeet. Keskusteltiin ohjelmatyön painopisteistä sekä alustavista hyötytavoite-ehdotuksista. Ehdotettuja tavoitteita oli neljä, ja todettiin, että niiden rakenteeseen ja teemoihin ei toivota isoja muutoksia. Tavoitekohtaisesti on kuitenkin hyvä huomioida tarkemmat kohde- ja sidosryhmät, joiden avulla tavoitteita on mahdollista rajata.

Päätettiin, että hyötytavoitteilla tavoitellaan seuraavia asioita:

- 1) luonnon monimuotoisuuden ja kaupunkivihreän paikallista lisääntymistä. Tavoite muotoillaan niin, että se mahdollistaa esimerkiksi tiedon lisäämisen toimenpiteet ja selvitystyön. Hyötytavoitteen alla toteutetaan toimenpiteitä, joiden avulla esimerkiksi Luontoviisas Espoo -tiekartan periaatteita voidaan kokeilla käytännössä ja joilla mahdollistetaan tulevaisuuden kaupunkiratkaisut.

Keskustelua käytiin esimerkiksi rakennusyritysten ja taloyhtiöiden luontoviisaiden ratkaisuiden tukemisesta.

- 2) luonnon hyvinvointivaikutusten edistämistä. Tavoitteen alla toteutettavilla toimenpiteillä voidaan edistää esimerkiksi luontokasvatuksen toimenpiteitä, luonnon arvostusta lisäävien luontokokemusten tukemista ja virkistyskäytön ohjausta.
- 3) espoolaisten kestäviä elämäntapoja ja kulutusperäisten päästöjen vähentämistä. Kestävien elämäntapojen tukemiseksi Espoossa ei ole selkeää suunnitelmaa tai vastuutahoa. Elämäntapavalintojen lisäksi rakentamisen päästöt ovat merkittävä osa kulutusperäisiä päästöjä. Sen osalta yhteistyötä voidaan tehdä esimerkiksi rakennusyritysten kanssa niiden ilmastovaikutusten pienentämiseksi. Hankintojen kestävyyskriteerien edistäminen toisi kulutusperäiset päästöt osaksi kaupunginkin ilmastotyötä.
- 4) koko Espoo-yhteisön ympäristövastuullisuuden ja luontotekojen tukemista. Tavoite muotoillaan niin, että se mahdollistaa kumppanuusyhteistyön yhdistysten ja asukkaiden lisäksi esimerkiksi pk-yritysten ja taloyhtiöiden kanssa. Tavoitteena on vauhdittaa kaikkien Espoossa toimivien tahojen osallisuutta kestävyysmurroksessa.

Sovittiin, että ohjelmapäällikkö valmistelee kokouksessa käydyn keskustelun pohjalta tammikuun kokoukseen päätettäväksi hyötytavoitekirjaukset, joita ehdotetaan kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi.

Lisäksi keskusteltiin tavoitteiden mittaamisesta. Ohjelmaryhmän jäsenet toivoivat, ettei tavoitteiden osalta mitattaisi ainoastaan toimenpiteiden määrää ja pinta-alaa. Toisaalta ohjelman vaikutus on hyvin vähäinen esimerkiksi laajempien asukaskyselyiden tai luonnon monimuotoisuusselvitysten tuloksissa, jolloin niiden avulla voi olla hankala mitata ohjelmatyön vaikuttavuutta. Tarkoituksenmukaista voisi olla luoda sellaiset mittarit, joilla mitataan esimerkiksi osallistuneiden %-osuutta tietyistä ikäryhmästä tai pinta-alaosuutta tietyntyyppisistä elinympäristöistä. Ohjelmatyössä voidaan seurata myös laajempia mittareita, kuten KULMA-laskentaa (kuntien kulutukseen perustuvat kasvihuonekaasupäästöt), mutta ne eivät voi olla ohjelmatyön vaikuttavuuden ainoa mittari.

3 Toimenpiteiden priorisointi

Ohjelmaryhmälle on tarjottu kumppaneiden toimesta alustavasti neljää projektia, joiden tukemisesta keskusteltiin. Lisäksi esille on noussut muita kehittämistarpeita, joihin kehitysohjelmalla voidaan paneutua.

Keskusteltiin esitetyistä projektiehdotuksista ja kriteereistä, joiden perusteella toimenpiteitä valitaan toteutukseen. Lähtökohtaisesti tuettavan toimenpiteen on vastattava yhteen tai useampaan ohjelman hyötytavoitteista. Siinä on oltava jokin uudenlainen lähestymistapa, jonka toteuttaminen tuo lisäarvoa kaupungin toimintaan.

Parhaassa tapauksessa toimenpiteen tulokset on mahdollista saada pysyväksi toimintatavaksi kaupungin tai yhteistyökumppanin toimintaan. Kaikki toimenpiteet tulee toteuttaa yhdessä kumppaneiden kanssa ja/tai toteutukseen tulee osallistua poikkihallinnollisesti useampia kaupungin yksiköitä.

Ohjelmaryhmä päätti, että yksittäisiä toimenpiteitä ei lähdetä edistämään tai tukemaan ennen kuin hyötytavoitteet on hyväksytty, sillä resursseja ei haluta sitoa ennen kuin nähdään, mitä mahdollisuuksia on tarjolla. Sovittiin, että hyötytavoitteiden hyväksymisen jälkeen kumppaneille avataan ns. avoin haku, jonka kautta yhteistyömahdollisuuksia ja projekteja on mahdollista tarjota. Yhteistyötarjoukset ja hakemukset kerätään lomakkeella, jonka avulla ehdotukset saadaan kootusti yhteneväiseen muotoon. Tästä mahdollisuudesta jokainen ohjelmaryhmän jäsen viestii omissa verkostoissaan aktiivisesti sitten, kun lomake on auki ja yhteistyöehdotuksia on mahdollista jättää. Tavoitteena on tehdä päätöksiä ensimmäisistä toimenpiteistä kuitenkin mahdollisimman aikaisin kevään kokouksissa, jotta useampia toimenpiteitä ja projekteja saadaan käynnistettyä jo vuoden 2026 alkupuolella.

Sovittiin, että ennakoiden yhteistyötarjouksia vastaanottavan lomakkeen avaamista selvitetään, löytyykö vieraslajien torjuntaan jokin uudenlainen näkökulma tai esimerkiksi tutkimusyhteistyö, joka hyötyisi ohjelman tuesta ja jolla saataisiin aikaan aitoa parannusta Espoon hankalaan vieraslajitilanteeseen. Todettiin, että osa esillä olleista teemoista on sellaisia, joiden edistämiseen ohjelman oma rahoitus ei riitä, esimerkkinä rakentamisen kiertotalouskokeilut. Siten erilaisia projektiaihoja on hyvä selvittää ja kehittää valmiiksi siltä varalta, että sopiva ulkoinen rahoitushaku avautuu.

Keskusteltiin siitä, että ohjelmaryhmän rooli ei välttämättä ole ainoastaan rahallisen resurssin tarjoamista, vaan ohjelmaryhmä voi toimia myös seuranta- ja ohjausryhmänä erilaisille aloitteille. Tämä vie kuitenkin aikaa muulta toiminnalta.

Sovittiin, että ohjelmapäällikkö tuo 13.1. kokoukseen ehdotuksen kyselylomakkeesta, yhteistyötarjousten vastaanottamisen aikataulusta ja lomakkeen jakelusta. Lomakkeesta ja yhteistyömahdollisuuksista viestitään aktiivisesti heti kun mahdollista.

4 Muut asiat (tiedoksi)

Ohjelmapäällikkö Anna Hakala kertoi Kestävä ja luonnonläheinen Espoo -ohjelman tulevista kokouksista ja hyötytavoitteiden ja ohjelmasuunnitelman valmistelun aikataulusta.

5 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 17.59.

Julkaisupäivämäärä

Anna Hakala
Ohjelmapäällikkö, kokouksen sihteeri

Tiina Elo
Puheenjohtaja

Saara Salmi-Rautiainen
Pöytäkirjantarkastaja, ohjelmaryhmän jäsen

Tarja Söderman
Pöytäkirjantarkastaja, ohjelmaryhmän jäsen